

Uchwała Nr V/40/2019
Rady Powiatu w Kolbuszowej
z dnia 28 lutego 2019r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2019 – 2022.

Na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r.
o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(Dz. U. z 2018r. poz. 1076) oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r.
o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018r. poz. 995 z późn. zm.)

Rada Powiatu w Kolbuszowej
uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Działań na rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2019 – 2022 w brzmieniu, jak załącznik do niniejszej
uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kolbuszowej.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem uchwały powierza się Komisji Zdrowia,
Pomocy Rodzinie i Spraw Społecznych.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Mieczysław Burek

**Powiatowy Program
Działań na Rzecz
Osób Niepełnosprawnych
na lata 2019 – 2022**

I. WSTĘP

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej. Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wykonaniem delegacji zawartej w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018r. poz. 511 z późn. zm.), w art. 35 a ust. 1, który stanowi, że „do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią województwa powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- 1 – rehabilitacji społecznej,
- 2 – rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- 3 – przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.”

W celu realizacji zadań wynikających z w/w ustawy opracowany został program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2019 – 2022, który jest kontynuacją programu realizowanego w latach 2015 – 2018, a wcześniej w latach 2011 – 2014. Program jest zgodny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018 – 2024.

Definicja niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych definicja mówi: "Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwałe lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi".

Dla potrzeb Powiatowego Programu przyjmujemy obie podane definicje, stosując określenia z ustaw do realizacji zadań z nich wynikających.

Osoby niepełnosprawne są szczególnie zagrożone zjawiskiem wykluczenia społecznego. Napotykają liczne problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem w życiu codziennym, w rodzinie, pracy, urzędzie, które przybierają postać trudności architektonicznych, psychicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna na co dzień musi zmagać się z barierami świadomościowymi w społeczeństwie, biernością, nieporozumieniem, niechęcią, a przede wszystkim niewiedzą. Proces rehabilitacji leczniczej, psychologicznej, społecznej i zawodowej obejmuje różne formy wsparcia wspomagające osoby niepełnosprawne w wypełnianiu przypisanych im ról społecznych, takie jak: poradnictwo społeczne, prawne i psychologiczne oraz edukację i przygotowanie zawodowe, a także umożliwiające samodzielną lokomocję, komunikowanie się z otoczeniem i prowadzenie niezależnego, codziennego życia.

Przedstawiony poniżej program działań samorządu powiatowego precyzuje zadania w poszczególnych obszarach działań na rzecz osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem doświadczeń oraz zadań zrealizowanych w ramach Powiatowych Programów Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2015 – 2018. Wskazują one, że w najbliższym czasie należy kontynuować podjęte wcześniej działania, jednocześnie zwracając uwagę na potrzeby zgłaszane przez środowisko osób niepełnosprawnych.

Dokument został opracowany we współpracy ze wszystkimi samorządami gminnymi z terenu powiatu kolbuszowskiego, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób

niepełnosprawnych, jednostkami organizacyjnymi powiatu zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych tj.: Powiatowym Urzędem Pracy w Kolbuszowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Kolbuszowej, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej, Starostwem Powiatowym w Kolbuszowej, SP ZOZ w Kolbuszowej. Został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

II SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE KOLBUSZOWSKIM – STAN AKTUALNY

1. Dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych

Na podstawie informacji uzyskanych z poszczególnych gmin stwierdza się, że powiat kolbuszowski, na który składa się 6 gmin (Kolbuszowa, Cmolas, Dzikowiec, Majdan Królewski, Niwiska, Raniżów), liczy 63 288 mieszkańców.

W powiecie kolbuszowskim według wyników Narodowego Spisu Powszechnego w 2011r. było 7 462 osób niepełnosprawnych, tj. 11,9% ogółu ludności powiatu.

W porównaniu z innymi powiatami jest to jeden z wyższych wskaźników w województwie.

Większość osób niepełnosprawnych to mieszkańcy wsi – 6 589, tj. 88,3%. Natomiast w mieście niepełnosprawni stanowią 873 osób, tj. 11,7%. Jest to wskaźnik porównywalny ze wskaźnikiem rozmieszczenia ludności powiatu pomiędzy terenami miejskim i wiejskim.

Na dzień dzisiejszy powiat nie dysponuje pełną informacją o osobach niepełnosprawnych. Informacje te są z reguły rozproszone i jednocześnie mogą się wzajemnie pokrywać. Część osób jest zarejestrowanych w bazach danych ZUS lub KRUS, część pobiera świadczenia z ośrodków pomocy społecznej na podstawie orzeczeń powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności. Właściwość terytorialna oddziałów KRUS i ZUS nie pokrywa się z obszarem terytorialnym powiatu stąd też brak rzetelnych danych.

Jednakże z wyżej przytoczonych dostępnych danych jasno wynika, że większość osób niepełnosprawnych z terenu powiatu zamieszkuje na obszarach wiejskich, a co za tym idzie, boryka się na co dzień z problemami dostępności do pracy, informacji, dóbr kultury, a także z barierami architektonicznymi i komunikacyjnymi oraz z barierą w mentalności społecznej.

Na dzień dzisiejszy dysponujemy głównie danymi **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej**.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeka osoby przed i po 16 roku życia, na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego lub za zgodą osoby zainteresowanej na wniosek Ośrodka Pomocy Społecznej.

W postępowaniu o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności zespół wydaje orzeczenia o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem, dotyczącymi:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia (w tym specjalistycznego),
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,

- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji, edukacji.

Powiatowy zespół wydaje orzeczenia wraz ze wskazaniem dla celów korzystania z ulg i uprawnień, na podstawie odrębnych przepisów osobom posiadającym ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym oraz orzeczenia lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy, a także osobom posiadającym ważne orzeczenie wydane przez inne organy.

Tabela 1 Orzeczenia o niepełnosprawności wydane osobom przed 16 rokiem życia. Stan na dzień 31.12.2018r.

Wyszczególnienie	Ilość
Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	0
Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	23
Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	132
Razem	155

Tabela 2 Orzeczenia o niepełnosprawności wydane osobom po 16 roku życia. Stan na dzień 31.12.2018r.

Wyszczególnienie	Ilość
Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	1598
Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	6
Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	43
Razem	1647
W tym: wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych po raz pierwszy	568

Powyższe dane, zebrane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej na koniec 2018 roku, są ostatnimi szczegółowymi danymi świadczącymi o liczbie osób i stopniu ich niepełnosprawności w Powiecie Kolbuszowskim. Analizując je, należy zauważyć, iż przeważająca jest ilość osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia. Osoby małoletnie stanowią tu jedynie 7,6% ogółu osób uznanych za niepełnosprawne (1730 os.).

Łącznie w 2018 roku wydano 1802 orzeczeń określających zaliczenie, bądź nie do osób niepełnosprawnych. Jest to 2,8% ludności zamieszkującej Powiat Kolbuszowski.

W roku 2018 największą liczbę niepełnosprawnych wśród osób poniżej 16 roku życia, stanowiły zakwalifikowane do kategorii „inne”, która zawiera schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia oraz choroby układu krwiotwórczego (27 osób). Liczną grupą niepełnosprawnych były też osoby

z całościowym zaburzeniem rozwojowym (11 osób), a także chorobami układów oddechowego i krążenia (11 osób), zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu (9 osób), upośledzeniem umysłowym (14 osób), upośledzeniem narządu ruchu (12 osób) oraz schorzeniami neurologicznymi (27 osób). Wśród niepełnosprawnych w tej kategorii wiekowej przeważali chłopcy, w liczbie 82 osób, zaś kobiet było 50.

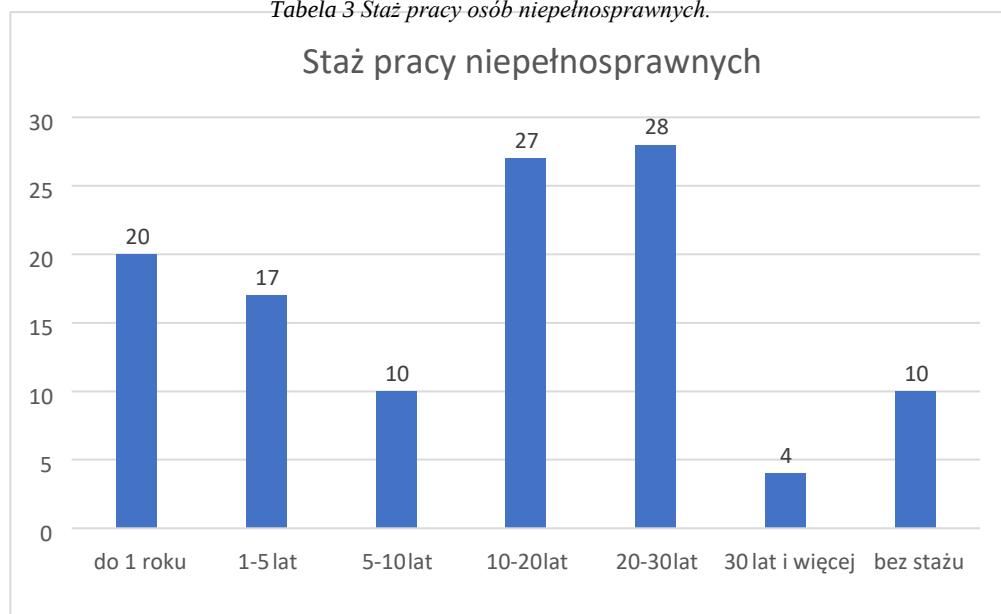
Największą grupę osób niepełnosprawnych po 16 roku życia w 2018r. stanowiły osoby z dysfunkcją narządu ruchu (603 osoby). Kolejną liczną grupą były osoby z chorobami neurologicznymi (285 osoby) oraz ze schorzeniami układu krążenia i oddechowego (230 osób). W badanym okresie najwięcej niepełnosprawnych po 16 roku życia, znajdowało się w przedziale wiekowym 41-60 lat (676 osoby). Stanowili oni 42,3% całości tej grupy. W tej kategorii przeważali mężczyźni w liczbie 810 osoby, natomiast kobiet było niewiele mniej – 788 osoby.

W 2018r. po raz pierwszy wydano orzeczenie o niepełnosprawności 568 osobom. Jest to liczba o wiele większa w porównaniu do roku 2017 kiedy wydano 453 orzeczenia.

Ze statystyk prowadzonych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że liczba osób niepełnosprawnych w powiecie, posiadających orzeczenie systematycznie wzrasta.

Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej w statystykach dotyczących ilości osób niepełnosprawnych na terenie powiatu, w dniu 7 czerwca 2018 roku wskazywał łącznie 116 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotni, a w tym 47 kobiet. Aż 57 niepełnosprawnych zalicza się do grupy długotrwale bezrobotnych, natomiast jedynie 7 posiada wyższe wykształcenie. Z ogólnej liczby tylko jedna osoba korzystała ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 3 Staż pracy osób niepełnosprawnych.

Aktualnie na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Kolbuszowej znajduje się jedna oferta pracy dla osoby niepełnosprawnej. Aż 10 osób (8,6%) nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego, natomiast prawie $\frac{1}{4}$ wszystkich niepełnosprawnych (24,1%) pracuje już 20-30 lat. Staż pracy mniejszy od roku można zauważyć u 20 osób (17,2%).

Od początku 2018 roku liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolbuszowej wyglądała następująco:

- 1) Styczeń – 1 oferta
- 2) Luty – 0 ofert
- 3) Marzec – 5 ofert
- 4) Kwiecień – 0 ofert
- 5) Maj – 3 oferty
- 6) Czerwiec – 0 ofert
- 7) Lipiec – 7 ofert
- 8) Sierpień – 2 oferty
- 9) Wrzesień – 1 oferta

Liczba staży dla osób niepełnosprawnych oferowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Powiecie Kolbuszowskim w roku 2018 wynosiła 8 miejsc dla 8 osób.

Rada Powiatu w Kolbuszowej w 2018r. przeznaczyła środki Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych w wysokości **80.000,00 zł** na zwrot wydatków na instrumenty oraz usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu oraz finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

Ogółem Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej w ramach w/w środków wydatkował kwotę **61 415 zł** na stypendia stażowe.

W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga ich rehabilitacja społeczna i zawodowa. Na terenie powiatu kolbuszowskiego głównymi realizatorami „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2015 – 2018 były: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy.

2. Działania PCPR na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej na bieżąco realizuje zadania związane z pomocą i wsparciem osób niepełnosprawnych, polegające między innymi na dofinansowaniu do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, dofinansowaniu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, udziału osób niepełnosprawnych w turnusach

rehabilitacyjnych oraz bieżącej pracy socjalnej i poradnictwa prawnego na rzecz osób niepełnosprawnych. Kwota środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazanych przez Prezesa Zarządu tego Funduszu samorządowi Powiatu Kolbuszowskiego na realizację zadań w 2018 roku wynosiła w sumie 1 517 720 zł. Zadania polegały na:

1) dofinansowaniu sprzętu rehabilitacyjnego,

W 2018 roku wpłynęło 38 wniosków na łączną kwotę 52 452 zł. Zawarto 37 umów i wypłacono w sumie 44 800 zł. Przyznano 27 łóżka rehabilitacyjne, 6 rowerów rehabilitacyjnych, 2 orbitreki, sprzęt do stymulacji wzroku i stepper.

2) dofinansowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,

W 2018 roku wpłynęło 972 wniosków na łączną kwotę 44 991,53 zł. Rozpatrzono pozytywnie 907 wniosków na kwotę 215 120,00 zł. Przyznano dofinansowanie do: pieluchomajtek, worków, cewników, pionizatorów, siedzisk ortopedycznych, aparatów słuchowych, materaców, protez podudzia, protez uda, balkoników na kółkach, poduszek przeciwoleżynowych, obuwia ortopedycznego, aparatów stabilizujących, gorsetów korekcyjnych, wózków inwalidzkich zwykłych oraz specjalnych, protez powietrznych, protezy piersi, kul inwalidzkich.

3) dofinansowaniu turnusów rehabilitacyjnych,

W 2018 roku wpłynęło 69 wniosków z czego 37 wymagało opiekunów. Pozytywnie rozpatrzono 60 wniosków.

Wypłacono łącznie 85 080 zł, z czego 22 to wnioski dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wraz z 18 opiekunami oraz 38 wniosków osób dorosłych z 14 opiekunami.

4) dofinansowaniu do likwidacji barier architektonicznych,

W 2017 roku wpłynęło 30 wniosków na łączną kwotę 319 184 zł. Zawarto 20 umów i wypłacono w sumie 161 306 zł. Dofinansowano 2 pojazdy, 16 przystosowań łazienek, likwidację progów i krzesło schodowe.

5) dofinansowaniu do likwidacji barier technicznych,

W 2018 roku wpłynęło 9 wniosków na łączną kwotę 24 875 zł. Zawarto 8 umów i wypłacono w sumie 16 809 zł. Dofinansowano 3 rowery trójkołowe i 2 podnośniki transportowo-kąpielowe, podnośnik ścienny oraz 2 wózki toaletowo-prysznicowe.

- 6) dofinansowaniu do likwidacji barier komunikacyjnych.

W 2018 roku wpłynęło 7 wniosków na łączną kwotę 21 334 zł. Zawarto 6 umów wypłacono w sumie 11 797 zł na 5 komputerów (w tym 2 z programami logopedycznymi) oraz na specjalistyczne oprogramowanie dla osób niedowidzących.

- 7) Na Warsztaty Terapii Zajęciowej wypłacono w sumie 912 780 zł.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej na bieżąco udzielało porad i informacji osobom niepełnosprawnym oraz współpracowało z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi pracującymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

- 8) Dodatkowo na terenie Powiatu Kolbuszowskiego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej działa **Powiatowa Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego**, która nieodpłatnie udostępnia beneficjentom swój sprzęt rehabilitacyjny i urządzenia pomocnicze oraz pomaga w doborze i dopasowaniu przedmiotów stosownie do potrzeb, a dodatkowo czuwa nad naprawami, konserwacją i serwisem udostępnianych urządzeń. Wypożyczalnia oferuje też dowóz sprzętu do miejsca zamieszkania osoby wypożyczającej sprzęt.

Wypożyczalnia świadczy swoje usługi na rzecz osób niepełnosprawnych, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności, których konieczność korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego potwierdził lekarz prowadzący.

Według stanu na dzień 31.12.2017r. w Wypożyczalni dostępnych jest 105 rodzajów sprzętu rehabilitacyjnego, w łącznej ilości 561 szt.

Do 30.06.2018 roku łącznie udostępniono 174 sztuki sprzętu rehabilitacyjnego, a w tym:	
Rowerki rehabilitacyjne	27
Balkoniki i podpórki	19
Łóżka rehabilitacyjne	21
Wózki inwalidzkie	27
Kule i laski	5
Orbitreki	11
Fotele do masażu, materace do masażu i maty masujące	7
Bieżnie do ćwiczeń	8
Urządzenie do kąpieli perełkowej i ozonoterapii	0
Lampy do naświetleń	9
Podnośniki i Pionizatory	2

Do 30.06.2018 roku z Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego w Powiecie Kolbuszowskim skorzystało łącznie 119 osób dorosłych i 8 dzieci, w tym 6 dorosłych i jedno dziecko bez orzeczenia. Wypożyczalnia cieszy się dużym powodzeniem i ma znaczący udział w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych z terenu powiatu.

Z powyższych zestawień wynika, że Wypożyczalnia cieszy się dużym powodzeniem i ma znaczący udział w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych z terenu powiatu. Konieczne jest jednak dofinansowanie działalności Wypożyczalni w celu utrzymania jej usług na dotychczasowym poziomie.

- 9) Powiat Kolbuszowski od roku 2012 realizuje **Pilotażowy program „Aktywny samorząd”**. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Bezpośrednim realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

STRUKTURA PROGRAMU

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

1. **Obszar A** – likwidacja bariery transportowej:
 - 1) Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
 - 2) Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
2. **Obszar B** – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
 - 1) Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
 - 2) Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
3. **Obszar C** – likwidacja barier w poruszaniu się:
 - 1) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - 2) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - 3) Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
4. **Obszar D** – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Poniższe tabele przedstawiają realizację programu i kwoty dofinansowania w latach 2016 - 2017.

L.p.	MODUL PROGRAMU	Obszar Zadanie	Środki finansowe PFRON przekazane na realizację programu w 2016r.	Realizacja programu w roku 2016								
				Liczba wniosków ogółem (narastajaco)					Kwoty dofinansowania łącznie narastajaco (w zł)			
				złożonych w danym roku	zweryfikowanych negatywnie pod względem formalnym	przeznaczonych do dofinansowania (zweryfikowanych pozytywnie)	rozpatrzonych pozytywnie (zawarte umowy)	zrealizowanych (wypłata środków PFRON)	we wnioskach złożonych (kwota wnioskowana)	we wnioskach przeznaczonych do dofinansowania (zweryfikowanych pozytywnie)	w zawartych umowach	we wnioskach zrealizowanych wysokość środków wypłaconych
1	I	A-1	59 281,00	2	0	2	2	2	8 763,00	8 272,00	8 272,00	8 272,00
2		A-2		1	0	1	1	1	1 155,00	1 155,00	1 155,00	1 155,00
3		B-1		12	0	12	12	12	48 276,50	42 566,00	42 566,00	41 863,60
4		B-2		0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
5		C-1		0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
6		C-2		1	0	1	1	1	2 000,00	2 000,00	2 000,00	1 999,99
7		C-3		0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
8		C-4		0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
9		D		3	0	3	3	3	5 288,00	5 288,00	5 288,00	4 143,00
10	II	x	99 066,00	51	1	50	49	48	159 870,00	99 066,00	97 191,00	96 391,00
Razem Moduł I i II			158 347,00	70	1	69	68	67	225 352,50	158 347,00	156 472,00	153 824,59

L.p.	MODUL PROGRAMU	Obszar Zadanie	Środki finansowe PFRON przekazane na realizację programu w 2017r.	Realizacja programu w roku 2017								
				Liczba wniosków ogółem (narastajaco)					Kwoty dofinansowania łącznie narastajaco (w zł)			
				złożonych w danym roku	zweryfikowanych negatywnie pod względem formalnym	przeznaczonych do dofinansowania (zweryfikowanych pozytywnie)	rozpatrzonych pozytywnie (zawarte umowy)	zrealizowanych (wyplata środków PFRON)	we wnioskach złożonych (kwota wnioskowana)	we wnioskach przeznaczonych do dofinansowania (zweryfikowanych pozytywnie)	w zawartych umowach	we wnioskach zrealizowanych wysokość środków wypłaconych
1	I	A-1	64 758,24	2	0	2	2	2	10 200,00	10 000,00	10 000,00	9 999,37
2		A-2		1	0	1	1	1	1 500,00	1 500,00	1 500,00	1 408,91
3		B-1		5	1	4	4	4	38 836,90	32 583,00	32 582,00	32 500,00
4		B-2		1	0	1	1	1	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00
5		C-1		0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
6		C-2		2	0	2	2	2	4 800,00	4 000,00	3 465,00	3 460,00
7		C-3		1	0	1	1	1	9 200,00	9 200,00	9 200,00	9 132,00
8		C-4		0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
9		D		3	0	3	3	3	6 760,00	6 760,00	6 760,00	5 860,00
10	II	x	95 548,00	41	0	41	41	41	141 010,00	95 548,00	93 678,00	93 678,00
Razem Moduł I i II			160 306,24	56	1	55	55	55	214 306,90	161 591,00	159 185,00	158 038,28

Na podstawie przedstawionych tabel można zaobserwować, że program „Aktywny Samorząd” cieszy się dużym zainteresowaniem wśród osób niepełnosprawnych. W ramach realizowanego programu w roku 2016 w Powiecie Kolbuszowskim zostało złożonych 70 wniosków a w 2017 roku 56 wniosków. Na pozór może się wydawać, że jest to tendencja malejąca, ale trzeba pamiętać, że z większości programów osoba niepełnosprawna może korzystać raz na trzy lata.

Wnioski w latach poprzednich składane były przez osoby niepełnosprawne głównie z trenów wiejskich z dysfunkcją narządu ruchu, narządu wzroku, oraz chorobami neurologicznymi, występowały również wnioski od osób z więcej niż jedną dysfunkcją. Największym zainteresowaniem cieszył się Moduł II tj. pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. W roku 2016 zostało złożonych 51 wniosków a w roku 2017 - 41 wniosków.

Wydatki w ramach programy „Aktywny Samorząd” są dzielone na dwa moduły. W ramach modułu I wydatki są podzielone na inwestycyjne i bieżące. W ramach wydatku bieżącego była możliwość dofinansowania osobom niepełnosprawnym następujących form wsparcia:

- 1) dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania prawa jazdy kategorii B, w szczególności:
 - kursu i egzaminów na prawo jazdy kategorii B,
 - oraz w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania:
 - zakwaterowania, żywienia w okresie trwania kursu,
 - dojazdu (przyjazd na kurs i powrót z kursu),
- 2) szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- 3) dofinansowanie lub refundacja kosztów opieki nad osobą zależną (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem).

W ramach wydatku inwestycyjnego możliwe było:

- 4) dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- 5) zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- 6) dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 7) dofinansowanie zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.
- 8) dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,

W obrębie modułu II możliwe było dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym:

- opłata za naukę (czesne),
- dodatek na pokrycie kosztów kształcenia (nie podlega rozliczeniu),
- dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich.

Program „Aktywny Samorząd” realizowany jest zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez Zarząd PFRON. W każdym roku ogłaszane są nowe *kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów pilotażowego programu „Aktywny samorząd”*, a PFRON zastrzega sobie prawo modyfikacji zasad programu.

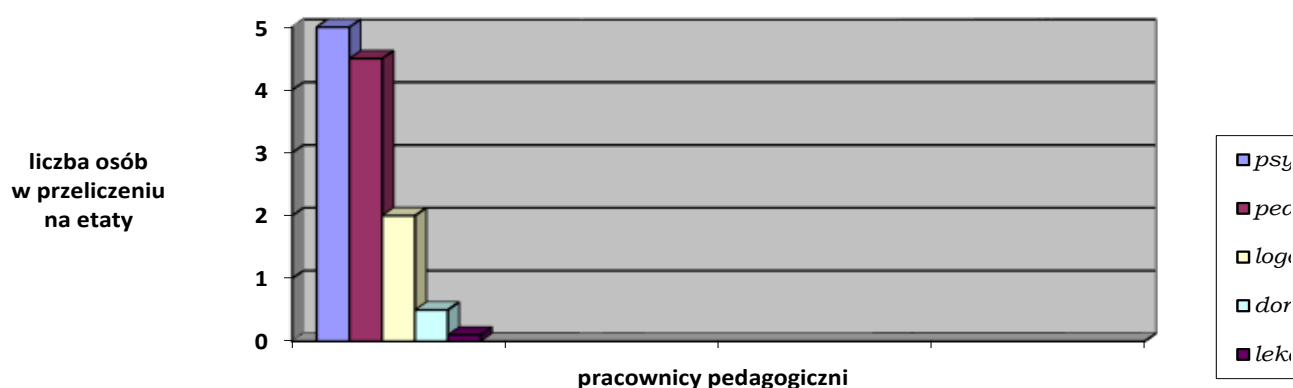
3. Działania Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej

Dzieci i młodzież niepełnosprawna z terenu powiatu kolbuszowskiego realizują obowiązek szkolny w szkołach macierzystych lub szkołach z oddziałami specjalnymi. Na terenie powiatu działa Zespół Szkół Specjalnych w Kolbuszowej Dolnej, który przyjmuje dzieci z umiarkowanym i znacznym upośledzeniem.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kolbuszowej na bieżąco realizuje zadania zawarte w „Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”.

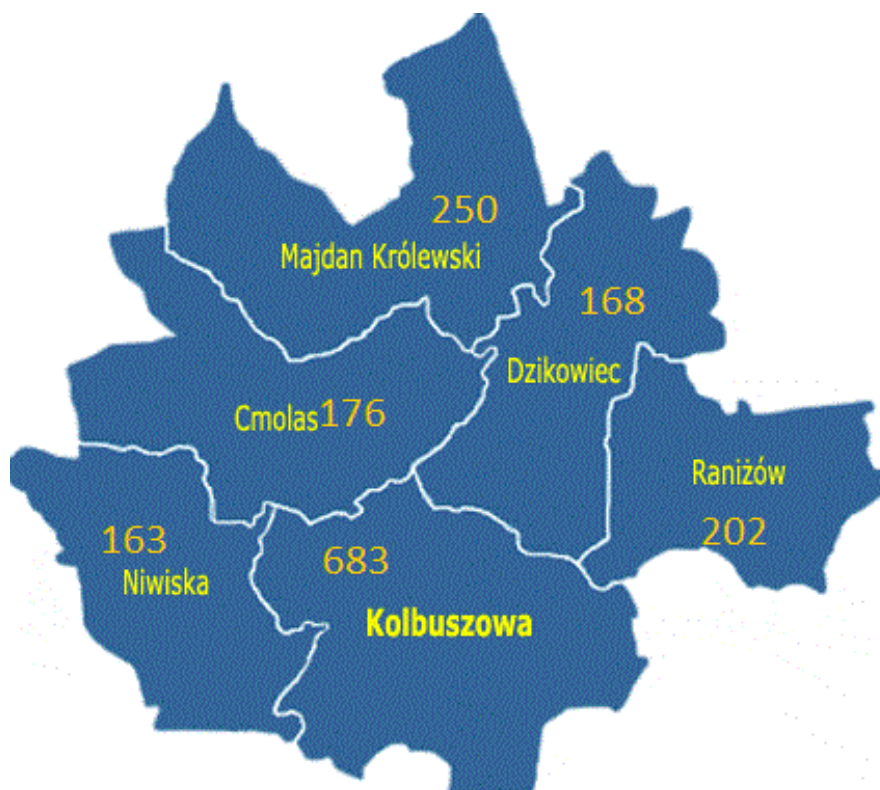
W ramach swojej działalności, w roku szkolnym 2017/2018 Poradnia przebadła w sumie 1643 dzieci.

Obecnie zatrudnionych jest 11 pracowników pedagogicznych: 7 posiada stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, 3 – mianowanych, 1 – kontraktowy,

Posiadane specjalności: psychologia, terapia Biofeedback, pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika specjalna, oligofrenopedagogika, tyflopädagogika, terapia pedagogiczna, doradztwo zawodowe, logopedia korekcyjna, neurologopedia, surdologopedia, wczesne wspomaganie rozwoju, specjalizacja z zakresu autyzmu, mediator, pediatria – medycyna pracy - rodzinna.

Liczba badań	Ogółem	dzieci w wieku do 3. roku życia	dzieci w wieku przedszkolnym	uczniowie szkół podstawowych	uczniowie gimnazjum	uczniowie szkół ponadgim.	młodzież nie ucząca się i niepracująca
	1	2	3	4	5	6	7
Psychologicznych	660	22	125	407	79	26	1
Pedagogicznych	565	15	96	384	60	9	1
Logopedycznych	299	35	140	116	5	3	0
Lekarskich	101	7	16	42	32	4	2
Związ.z wyb. kierunku kształc. i zawodu	629	0	0	0	393	292	0

Rysunek 1 Liczba osób korzystających z usług PPP w Kolbuszowej wg miejsca zamieszkania

1. Pracownicy realizowali na terenie poradni:

a) zajęcia grupowe oparte na autorskich programach:

- Program ogólnorozwojowy dla dzieci 2-4 letnich „Mali zdobywcy sukcesów” – 5 osób oraz grupa wsparcia dla rodziców,
- Program dla dzieci lękowych, niepewnych z klas I - III szk. podst. pt. "Zaczarowana bajka" – 9 osób,
- Program socjoterapeutyczny „Rosnę w górę” dla dzieci nadpobudliwych w wieku 5-6 lat – 10 osób oraz szkolenie dla rodziców,
- Program „Trening pamięci – sprawne półkule” dla uczniów klas V i VI – 10 osób,
- Program dla dzieci z autyzmem - 6 osoby,
- Program dla nieśmiałych 4-5 latków „Poznaję świat” – 10 osób,
- Program dla dzieci zdolnych „Sówki mądre główki” z klas III szkół podstawowych – 13 osób,
- Program socjoterapeutyczny „Uczę się panować nad sobą” 7 uczniów klas I-III szkoły podstawowej,
- Program „Z grafią za pan brat” dla uczniów I-II klas szkoły podstawowych – 12 osób.

b) Szkoła dla Dobrych Rodziców”- zajęcia warsztatowe przeznaczone szczególnie dla rodziców dzieci sprawiających problemy wychowawcze, nadpobudliwych, z wybuchami złości i zachowaniami opozycyjno – buntowniczymi. Cykl zajęć zakłada 14 spotkań z rodzicami. Uczestnicy zdobywają praktyczną wiedzę na temat metod i technik pracy z dziećmi. Zajęcia te oparte są na autorskim programie opracowanym przez zespół specjalistów (Kołakowski, Pisula, Skotnicka).

2. Zajęcia grupowe dla uczniów realizowane na terenie szkół, przykładowa tematyka spotkań: „Chcę być dobrym dla innych”, „Relacja z rodzicami – jak skutecznie się porozumieć?”, „Poznanie siebie. Obraz własnej osoby”, „Jesteśmy zespołem klasowym”, „Dbajmy o dobre wzajemne relacje”, „Metody skutecznego uczenia się”, „Dojrzewam poprzez koleżeństwo”, „Nikotyna – legalny narkotyk”, „Jak rozpoznać swoje zdolności?”, „Rolna zainteresowań i zdolności w wyborze szkoły”, „Jak dbać o zdrowie?”, „Jak i moja klasa”, „Gimnazjalista wybiera szkołę”, „Agresja rówieśnicza”, „Zjawisko cyberprzemocy”, „Emocje”, „Jestem gotowy do szkoły”, „Moje wady i zalety”, „Rozwiązywanie konfliktów”, „Radzenie sobie z agresją i wyrażanie emocji”, „Profilaktyka uzależnień”.

3. Poradnia prowadzi doradztwo edukacyjno – zawodowe, a w jego ramach m.in.:

- Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu,
- Badania predyspozycji zawodowych na terenie poradni i szkół: gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- Indywidualne porady zawodowe na podstawie badań,
- Porady zawodowe bez badań,
- Prelekcje i pogadanki dla rodziców i nauczycieli.

W roku szkolnym 2017/2018 przeprowadzono badania predyspozycji zawodowych, a po nich indywidualne rozmowy ukierunkowujące na wybór dalszej ścieżki kształcenia zgodnie z ujawnianymi zainteresowaniami w 11 szkołach powiatu kolbuszowskiego. Były to następujące placówki:

- Gminne Gimnazjum w Raniżowie – 58 uczniów,
- Szkoła Podstawowa w Widelce – 23 uczniów,
- Szkoła Podstawowa w Kupnie – 35 uczniów,
- Zespół Szkół w Woli Raniżowskiej – 22 uczniów,
- Gimnazjum Publiczne w Niwiskach – 49 uczniów,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Majdanie Król. – 64 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Kolbuszowej – 31 uczniów,
- Zespół Szkół w Dzikowcu – 37 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Kolbuszowej – 29 uczniów,
- Szkoła Podstawowa w Wilczej Woli – 33 uczniów,
- Szkoła Podstawowa w Trzęsówce – 12 uczniów,
- Liceum Ogólnokształcące w Kolbuszowej- 69 uczniów,
- ZST w Kolbuszowej – 120 uczniów,
- ZSA-E w Weryni 47 uczniów,

Ogółem z doradztwa zawodowego skorzystało 629 uczniów.

W ramach badań uczniowie mogli pogłębić wiedzę o sobie, swoich możliwościach poznawczych, cechach osobowości, czy zainteresowaniach zawodowych. Indywidualne rozmowy pokazały, iż wielu z nich potrzebuje pomocy i wsparcia w podjęciu decyzji o kierunku dalszej edukacji.

4. Tematyka spotkań z rodzicami, np.: „Promocja szkół ponadgimnazjalnych”, „Zasady postępowania z dzieckiem nadpobudliwym”, „Wychowanie dziecka”, „Zagrożenia wynikające z korzystania przez dziecko z komputera i Internetu”, „Na czym polega gotowość szkolna?”, „Rozwój społeczny i emocjonalny dziecka w młodszym wieku szkolnym”, „Jak motywować do nauki?”, „Dziecko w świecie multimediów”, „Jak pomagać w nauce?”

5. Przykładowa tematyka spotkań z nauczycielami: „Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”, „Komunikacja interpersonalna w pracy z uczniem i rodzicem”, „Wczesne wspomaganie szansą zrównoważonego rozwoju dziecka”, „Autorytet w wychowaniu dzieci i młodzieży”, „Diagnoza potrzeb w zakresie wspomagania pracy szkoły”, „Przemoc domowa – profilaktyka i interwencja”, „Uczeń z depresją”, „Współpraca szkoły ze środowiskiem”, „Problemy preorientacji zawodowej”, „Indywidualizacja w postępowaniu wychowawczym”, „Porozmawiajmy o niepełnosprawności”, „Doświadczenia we wspomaganiu szkół i placówek”.

6. Wszyscy pracownicy systematycznie uczestniczą w doskonaleniu zawodowym. Przykłady: studia podyplomowe: „Spektrum autyzmu – diagnoza, terapia, edukacja”, „Mediacje i negocjacje”, terapia pedagogiczna. Konferencje: „Pokochaj autyzm w swojej szkole”, „Dopalacze”, „Rodzinne uwarunkowania zdolności wychowawczych i szkolnych dzieci”. Szkolenia i kursy: „Psychoterapia poznawczo-behawioralna depresji”, zdobycie uprawnień do realizacji „Programu wsparcia dla ofiar przemocy rówieśniczej – trening pewności siebie” „Trening pamięci, czyli jak wzmocnić zdolności poznawcze i umysłowe”, „Terapia depresji dzieci i młodzieży”, „Praca z nastolatkiem z niską samooceną” oraz „Standardy diagnozy dyskalkulii w praktyce poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”. Warsztaty: „Mediacje szkolne”, „Sieci współpracy i samokształcenia oraz wspomaganie szkół jako nowa forma pracy poradni psychologiczno-pedagogicznych”.

7. Poradnia prowadzi rozległą współpracę z bliższym i dalszym środowiskiem, placówkami, przedszkolami, szkołami, uczelniami, instytucjami, organizacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży.

8. Ponad to Prowadzi sieć współpracy i samokształcenia dla pedagogów szkolnych i pracowników poradni, której praca polega na spotkaniach roboczych i wymianie doświadczeń na platformie edukacyjnej.

9. „Za Życiem”. 1 grudnia 2017r. między Powiatem Kolbuszowskim a Ministerstwem Edukacji Narodowej zostało podpisane porozumienie na realizowanie przez naszą poradnię zadań, z zakresu administracji rządowej, wynikających z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Na obszarze naszego powiatu pełnimy rolę Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno – Rehabilitacyjno – Opiekuńczego (WOKRO). Do projektu zakwalifikowano 3 dzieci.

10. W ramach zadań własnych na terenie poradni prowadzone są zajęcia z wczesnego wspomagania rozwoju. W roku szkolnym 2017/2018 tą formą objętych było 8 dzieci.

11. Wspomaganie szkół i placówek – w roku szkolnym 2017/2018 działaniem tym objęte były Szkoły Podstawowe w Kosowach i Krzątce.

12. Dni Otwarte 8 czerwca 2018r. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolbuszowej "otworzyła drzwi" dla chętnych dzieci w wieku przedszkolnym, które wraz z nauczycielkami mogły oglądać wszystkie pomieszczenia placówki. Poradnię odwiedziło łącznie 70 dzieci.

13. Z porad udzielanych w ramach działającego przy poradni Punktu Konsultacyjnego w minionym roku można było skorzystać raz w miesiącu, w godz. od 10 do 14.

14. Dodatkowo PPP zainauguowała spotkania informacyjno-szkoleniowe dla specjalistów z terenu powiatu kolbuszowskiego. Pierwsze (oligofrenopedagogów) odbyło się 17 kwietnia 2018r. w naszej poradni. Dotyczyło wspólnego przeanalizowania zmian w prawie oświatowym poświęconym uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz najczęściej zgłaszanych problemów w tym temacie. Uczestnicy spotkania wymienili się swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniami wynikającymi z realizacji zajęć rewalidacyjnych w swoich szkołach. Przekazane zostały również informacje dotyczące opracowywania IPET-ów, Arkusza Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia oraz przydatne adresy stron internetowych.

15. Dnia 24.04.2018r. odbyło się wręczenie nagród w konkursie plastycznym organizowanym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kolbuszowej i Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej. Tematem przewodnim było hasło "Bezpieczny Internet", natomiast sam konkurs został włączony w obchody "Dnia Bezpiecznego Internetu 2018r.".

4. Pozostałe działania na rzecz osób niepełnosprawnych

1) Na terenie powiatu kolbuszowskiego funkcjonują **Warsztaty Terapii Zajęciowej**. Zostały one utworzone 23 grudnia 2004r. na podstawie umowy nr 1/2004 z dnia 9 listopada 2004r. Powstanie WTZ w Kolbuszowej współfinansowane zostało ze środków PFRON, powiatu kolbuszowskiego oraz Caritas Diecezji Rzeszowskiej. Organem prowadzącym jest Caritas Diecezji Rzeszowskiej. WTZ działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018r. poz. 511 z późn. zm.) oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. 63 poz. 587 z późn. zm.).

Uczestnikami Warsztatów są osoby niepełnosprawne, które dostały wskazania do terapii zajęciowej w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ. Głównym celem warsztatów jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Zgodnie z założeniami Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w 2015r. zwiększono liczbę uczestników o 15 osób. Dzięki adaptacji byłego budynku DPS w Cmolasie otworzono tam filię. Z warsztatów korzysta obecnie 55 osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Kolbuszowskiego. Zajęcia odbywają się codziennie w godzinach od 7.30 do 15.30 na jedenastu pracowniach terapii zajęciowej i są to: rękodzieła artystycznego, gospodarstwa domowego, sztuki użytkowej, komputerowo-poligraficznej, artystyczno-malarskiej, gobelinu i haftu, prac ręcznych – stolarskiej, reedukacyjnej, samodzielności, terapii twórczej, rzemiosła artystycznego. Większość uczestników posiada znaczny stopień niepełnosprawności, pozostali umiarkowany. Pośród uczestników warsztatu są osoby z obniżeniem sprawności intelektualnej lub upośledzeniem umysłowym. Około 1/3 uczestników to osoby ze schorzeniami narządów ruchu.

2) W gminach: Kolbuszowa, Raniżów i Dzikowiec funkcjonują **Środowiskowe Domy Samopomocy o zasięgu gminnym**, które również zapewniają dzienną (od poniedziałku do piątku) opiekę osobom z niepełnosprawnością intelektualną. Dwa z nich (w Woli Raniżowskiej oraz w Spiach) powstały w wyniku realizacji założeń Powiatowego Programu działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011 – 2014. W sumie we wszystkich trzech Środowiskowych Domach na terenie powiatu z zajęć korzysta ponad 120 osób.

ŚDS-y przeznaczone są dla osób dorosłych. Uczestnikami domu mogą być osoby, które zostały skierowane do ŚDS na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez

Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Przyjęcie odbywa się za zgodą uczestnika lub jego opiekuna prawnego w oparciu o właściwą dokumentację.

Zakres i poziom świadczonych form pomocy w placówkach dostosowany jest do możliwości psychofizycznych uczestników, zajęcia prowadzone są indywidualnie i grupowo. Placówki zatrudniają kadrę specjalistów, głównie z wykształceniem wyższym, nadal podwyższając swoje umiejętności zawodowe i wyróżniając się szczególnymi predyspozycjami do pracy z osobami niepełnosprawnymi.

3) Ponadto pracę z rodzinami osób niepełnosprawnych podejmują także poszczególne **ośrodki pomocy społecznej** z terenu powiatu.

Z danych uzyskanych z poszczególnych Ośrodków Pomocy Społecznej wynika, że osoby niepełnosprawne wspierane są poprzez:

- 1) pomoc finansową (zasiłki stałe, okresowe oraz celowe często z przeznaczeniem na zakup leków, dofinansowanie sprzętu ortopedycznego, rehabilitacji),
- 2) pomoc rzeczową (żywność, opał, odzież),
- 3) dożywianie dzieci w tym w szkołach i ośrodkach specjalnych,
- 4) gorące posiłki dowożone do miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- 5) usługi opiekuńcze pomocy domowej,
- 6) usługi specjalistyczne dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi,
- 7) wsparcia asystenta rodziny,
- 8) skierowania do ŚDS,
- 9) poradnictwo specjalistyczne,
- 10) praca socjalna,
- 11) skierowania do DPS,
- 12) udział osób niepełnosprawnych w programach finansowanych ze środków unijnych i ministerialnych.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą w poszczególnych gminach powiatu kolbuszowskiego:

1. gmina Kolbuszowa:
 - w 2016r. 357 osób,
 - w 2017r. 343 osoby,
2. gmina Raniżów:
 - w 2016r. 132 osoby,
 - w 2017r. 114 osób,
3. gmina Dzikowiec:
 - w 2016r. 99 osób,
 - w 2017r. 92 osoby,
4. gmina Cmolas:
 - w 2016r. 113 osób,
 - w 2017r. 91 osób,
5. gmina Niwiska:
 - w 2016r. 129 osób,
 - w 2017r. 102 osoby,
6. gmina Majdan Królewski:
 - w 2016r. 135 osób,
 - w 2017r. 139 osób,

Największa liczba osób objętych pomocą przypada na gminę Kolbuszowa, jest to jednak wynikiem znacznie większej liczby mieszkańców w tej głównej gminie powiatu. W pozostałych gminach liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą jest porównywalna.

Część osób niepełnosprawnych nie posiada żadnych środków utrzymania, jedynym źródłem dochodu są świadczenia wypłacane przez ośrodki pomocy społecznej lub przez ZUS. Osobom niepełnosprawnym mającym ograniczone możliwości poruszania się lub komunikowania się z otoczeniem udzielana jest pomoc w ramach pracy socjalnej.

5. Realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiat Kolbuszowski zgodnie z założeniami „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2015 – 2018.” zrealizował większość projektów w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”.

W 2016 roku Powiat zrealizował 1 wniosek:

„Budowa podjazdu dla niepełnosprawnych przy budynku Niepublicznego Przedszkola „Ognisko” w Raniżowie”.

Celem tego zadania była poprawa dostępności do budynku przedszkola dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się. Przedszkole integracyjne stało się w pełni dostępne architektonicznie.

W 2017 roku Powiat Kolbuszowski wystąpił z kolejnym wnioskiem w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” był to:

„Likwidacja barier architektonicznych w celu umożliwienia poruszania się i komunikowania osobom niepełnosprawnym w Zespole Szkół w Woli Raniżowskiej.”

Celem tego projektu było umożliwienie osobom niepełnosprawnym, uczniom poruszania się poprzez budowę pochylni i dojścia do budynku szkoły. Umożliwiło uczennicy niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim bezpieczne poruszanie się po korytarzach szkoły, korzystania ze stołówki szkolnej, bezpiecznego wjazdu do sali gimnastycznej oraz możliwość korzystania z pomieszczeń higieniczno-sanitarnych na terenie szkoły.

W 2018 roku Powiat wystąpił z następującym wnioskiem w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”:

„Zakup autobusu do przewozu uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Spiach.”

Celem był zakup autobusu 17-osobowego do przewozu osób niepełnosprawnych w tym na wózkach inwalidzkich dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Spiach.

6. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie kolbuszowskim działają następujące organizacje pozarządowe:

- 1) Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Kolbuszowej,
- 2) Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Iskierka” w Kolbuszowej Dolnej,
- 3) Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „RAZEM” w Cmolasie,
- 4) Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Kolbuszowej,
- 5) Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL”,
- 6) Centrum Animacji Społecznej.

Działania osób niepełnosprawnych wspierane są również przez takie organizacje jak PCK czy grupy charytatywne działające przy poszczególnych parafiach.

Wymienione organizacje i stowarzyszenia organizują spotkania dla osób niepełnosprawnych, grupy wspierające, wycieczki, czy wspólne zabawy. Oferują również inną pomoc w miarę potrzeb i swoich możliwości.

Analizując dane statystyczne GUS, informacje uzyskane w toku współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz gminami, a także dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności i Powiatowego Urzędu Pracy można wywnioskować, że naczelnym problemem w powiecie jest znacząca liczba osób niepełnosprawnych, z których blisko 90% zamieszkuje na wsi. Ponadto status materialny większości osób niepełnosprawnych jest niski, a możliwości jego poprawy znikome ze względu na ogólnie niski poziom wykształcenia i brak zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Poza problemami materialnymi osoby niepełnosprawne napotykają na szereg barier fizycznych i mentalnych zarówno w bliskim otoczeniu, jak i szerszym środowisku. Ich sytuacja jest zależna od wielu czynników, także od rodzaju i stopnia dysfunkcji. Za dominujące rodzaje niepełnosprawności należy uznać niepełnosprawność ruchową o podłożu ortopedycznym i neurologicznym oraz dysfunkcje narządów słuchu i wzroku.

Zauważalnymi tendencjami w zakresie sytuacji osób niepełnosprawnych są wzrost liczby osób niepełnosprawnych samotnych, lub samotnie zamieszkujących, głównie starszych, wymagających opieki instytucjonalnej, nieznaczny wzrost zainteresowania młodych osób niepełnosprawnych zdobywaniem wyższych poziomów wykształcenia w formach szkolnych lub poprzez samokształcenie, chęć nawiązywania kontaktów poprzez internet, wzrost świadomości rodziców dzieci niepełnosprawnych dotyczącej możliwości rehabilitacji i stały wzrost liczby osób korzystających z form wsparcia ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, ale również zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny także ten specjalistyczny oraz techniczny – kompensujący deficyty i ułatwiający codzienne funkcjonowanie.

III. GŁÓWNE CELE I ZAMIERZENIA PROGRAMU NA LATA 2019 - 2022

Główne cele i zamierzenia programu na lata 2019-2022 pozostają niezmienione i w większości tożsame z celami z poprzedniego okresu objętego programem, gdyż praca na rzecz osób niepełnosprawnych powinna mieć charakter ciągły i nieprzerwany. Zmianie ulegają tylko w części poszczególne zadania, które podlegają uszczegółowieniu oraz doprecyzowaniu.

U podstaw projektowania programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych leży powszechne, uniwersalne uznanie, że:

- osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli – bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności,
- osoby niepełnosprawne mają prawo do uzyskania niezbędnych środków umożliwiających wyrównanie zmniejszonych wskutek niepełnosprawności szans w korzystaniu z przysługujących im praw.
- konieczne jest stworzenie takich lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobie niepełnosprawnej takiej indywidualnej pomocy, która umożliwi maksymalne wykorzystanie jej potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności.

Założenia programu:

Celem głównym programu jest dalsze zwiększanie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym powiatu kolbuszowskiego poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują pozostałym mieszkańcom. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej oraz właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
2. Zapobieganie izolacji osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier oraz kompensację niepełnosprawności niezbędnym sprzętem.
3. Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie leczenia i rehabilitacji.
4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej.
5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji

Program będzie realizowany poprzez wykonanie przez wymienione podmioty poszczególnych zadań, które są ściśle nakierowane na osiągnięcie poszczególnych celów operacyjnych programu.

Zadania do realizacji:

Cel 1: Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej oraz właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

Możliwości tkwiące w osobach niepełnosprawnych są ograniczane przez warunki, w jakich odbywa się ich społeczne funkcjonowanie. Wynika to nie tylko z generalnie niższego statusu materialnego, z występujących ograniczeń i utrudnień w społecznym funkcjonowaniu, ale także ze społecznego niezrozumienia ich potrzeb, a wręcz marginalizacji. Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność do wypełniania podstawowych zadań społecznych i stanowi przeszkodę w realizacji własnych celów. Postrzegana jest jako stan niepożądany, niekorzystny fakt społeczny, często nieświadomie wywołujący niepokój, budzący obawę, że i nas może spotkać podobny los.

Brak kontaktów powoduje, że w ocenach kierujemy się silnie zakorzenionymi w świadomości stereotypami, mitami, niesprawdzonymi informacjami, na podstawie, których przeciętny mieszkaniec powiatu postrzega osoby niepełnosprawne przez pryzmat ograniczeń, niskich rent, miernych sukcesów życiowych i zawodowych, skali bezradności i koniecznej pomocy. Takie postrzeganie sytuuje te osoby w roli klientów różnych instytucji pomocowych i powoduje ich marginalizację.

Ograniczenia sprawności kojarzone są jako odchylenia od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi budzi poczucie bezradności i zaniepokojenia. Społeczne oczekiwanie idzie w kierunku dokonywania zmian w samej osobie niepełnosprawnej poprzez leczenie, rehabilitację, przystosowanie. Tymczasem problem osób niepełnosprawnych tkwi nie tylko w niepełnosprawności, ale także, a może przede wszystkim, w osobach sprawnych.

Istotna jest, zatem zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec organizacji życia osób niepełnosprawnych, gdyż właściwe otoczenie społeczne stymulując wpływa na rozwiązywanie ich problemów.

Cel 1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej oraz właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

Zadania w ramach celu	Odpowiedzialni za realizację	Czas realizacji	Źródła finansowania
Organizowanie grup wsparcia środowiskowego oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych,	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej Stowarzyszenia działające na terenie gmin, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	gminy, organizacje pozarządowe, budżet państwa
Nawiązywanie bliższej współpracy z organizacjami pozarządowymi, organizacjami administracji rządowej i samorządowej oraz zainteresowanie mediów sytuacją osób niepełnosprawnych w powiecie.	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej Stowarzyszenia działające na terenie powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	-

Wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienie i akceptację.	Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, Stowarzyszenia działające na terenie powiatu, Szkoła Specjalna w Kolbuszowej Dolnej	praca ciągła	EFS, powiat, gminy
--	---	--------------	--------------------

Cel 2: Zapobieganie izolacji osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier oraz kompensację niepełnosprawności niezbędnym sprzętem.

Ważnym elementem wsparcia wczesnego procesu leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które potrzebują tych przedmiotów i urządzeń, powinny mieć do nich swobodny dostęp, niezależnie od swojej sytuacji finansowej.

Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, w komunikowaniu się i techniczne są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi. Problemem jest nie tylko dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych, ale także często jeszcze bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej, problemy z transportem osób niepełnosprawnych, czy bariery w komunikowaniu się i korzystaniu z najnowszych zdobyczy techniki.

Na dostosowanie mieszkań dla osób niepełnosprawnych składanych jest w PCPR rocznie około 40 wniosków. Przedmiotem szczególnego zainteresowania jest adaptacja łazienek oraz umożliwienie samodzielnego wyjścia z domu (budowa podjazdu, montaż windy). Pomocą objęte są głównie osoby niepełnosprawne ruchowo. Powiat składa także corocznie wnioski w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”, dotyczące likwidacji barier architektonicznych i transportowych na terenie powiatu.

Cel 2. Zapobieganie izolacji osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier oraz kompensację niepełnosprawności niezbędnym sprzętem.

Zadania w ramach celu	Odpowiedzialni za realizację	Czas realizacji	Źródła finansowania
Systematyczne dostosowywanie mieszkań i najbliższego otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych - likwidacja barier architektonicznych,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	PFRON
Skoordynowanie działań zmierzających do pełnego zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, odpowiednio do rodzaju i stopnia niepełnosprawności	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego, organizacje i stowarzyszenia	praca ciągła	PFRON, program AS, gminy

Kontynuacja działalności Powiatowej Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego oraz jej dofinansowanie i doposażenie w niezbędny sprzęt. Utworzenie 2 nowych wypożyczalni w gminach powiatu kolbuszowskiego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Gmina Niwiska Gmina Cmolas	lata 2019 - 2022	Powiat, gminy, organizacje i stowarzyszenia, PFRON, RPO, osoby prywatne
Likwidacja barier w budynkach użyteczności publicznej: 1.przystosowanie Szkoły Podstawowej w Lipnicy i Kopciach oraz Zespołu Szkół w Dzikowcu i Wilczej Woli poprzez budowę podjazdów; 2. Przystosowanie budynku Samorządowego Centrum Kultury i Biblioteki w Dzikowcu poprzez montaż windy i podjazdu; 3. sala widowiskowa w Dzikowcu – montaż windy 4. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy w Raniżowie do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez budowę podjazdu lub montaż windy; 5. Budowa platformy dla niepełnosprawnych przy szkole podstawowej nr 1 w Kolbuszowej 6. Rozbudowa szkoły Podstawowej w Weryni oraz likwidacja barier poprzez budowę podjazdów; 7. Rozbudowa szkoły Specjalnej w Kolbuszowej oraz likwidacja barier architektonicznych; 8. Budowa windy wraz z podjazdem przy L.O. w Kolbuszowej 9. budowa windy wraz z dostosowaniem otoczenia w Zespole Szkół Agrotechniczno – Ekonomicznym w Weryni. 10. Budowa podjazdu dla niepełnosprawnych, przebudowa schodów lub zakup podnośnika w .Szkole Podstawowej w Hucisku, 11. Budowa podjazdu dla niepełnosprawnych w remizie w Trześni, 12. Niwiska - budynek szkoły w części dostosowanie pod seniora; podjazd i łazienka dla niepełnosprawnych	Gmina Dzikowiec Gmina Raniżów Gmina Kolbuszowa Powiat Kolbuszowski Gmina Niwiska	lata 2019-2022 lata 2019-2022 lata 2019-2022 lata 2019-2022 lata 2019-2022	PFRON, gminy, powiat
Likwidacja barier związanych z transportem osób niepełnosprawnych: 1.Zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych na potrzeby gminy. 2. Zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych 3. Zakup samochodu do przewozu dzieci niepełnosprawnych do szkół	Gmina Cmolas Gmina Majdan Królewski Gmina Niwiska	lata 2019-2022 lata 2019-2022 lata 2019-2022	powiat, gminy, PFRON
Likwidacja barier w komunikowaniu się - umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z najnowszych zdobyczy techniki w zakresie komunikacji i porozumiewania się oraz dostępu do internetu, dostosowanie stron www do potrzeb osób niedowidzących, szkolenie kadry instytucji w posługiwaniu się językiem migowym.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Ośrodki Pomocy Społ. Stowarzyszenie NIL, inne organizacje i stowarzyszenia	lata 2019-2022	RPO, gminy, organizacje pozarządowe

Cel 3: Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie leczenia i rehabilitacji

Pomoc społeczna jest fragmentem polityki społecznej państwa, powołanym do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w ustawie dla ogółu społeczeństwa. Obok zabezpieczenia niezbędnych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie takiej specyficznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe ich upodmiotowienie. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów, przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

Cel 3: Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie leczenia i rehabilitacji

Zadania w ramach celu	Odpowiedzialni za realizację	Czas realizacji	Źródła finansowania
Rozwój usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,	Ośrodki Pomocy Społecznej	praca ciągła	gminy, RPO
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,	Ośrodki Pomocy Społecznej Stowarzyszenia działające na terenie gmin	praca ciągła	gminy, RPO, organizacje pozarządowe
Pomoc w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin – informacja i poradnictwo prawne -	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe	praca ciągła	powiat, PFRON, RPO, organizacje pozarządowe
Pomoc finansowa (zasiłki stałe, okresowe oraz celowe często z przeznaczeniem na zakup leków, dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego, rehabilitacji, dofinansowanie pobytu dziecka osoby niepełnosprawnej w przedszkolu, dofinansowanie prawa jazdy, nauki w szkołach wyższych), pomoc rzeczowa (żywność, opał, odzież), dożywianie dzieci w tym w szkołach i ośrodkach specjalnych, gorące posiłki dowożone do miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenia działające na terenie powiatu	praca ciągła	budżet państwa, gminy, środki PFRON, w tym program „Aktywny Samorząd”, organizacje pozarządowe

Udzielanie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, orzekanie o potrzebie indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, wczesne wspomaganie rozwoju.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	praca ciągła	budżet państwa, powiat
Umieszczenia w ZOL i DPS.	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	budżet państwa, gminy,

Cel 4: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym większego dostępu do rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, czyli również w kulturze, sporcie i rekreacji. Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się zwłaszcza uczestnictwo w:

- 1) warsztatach terapii zajęciowej,
- 2) zajęciach ŚDS
- 3) turnusach rehabilitacyjnych,
- 4) zespołach ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo, rekreacyjnych i sportowych oraz innych zespołach aktywności społecznej, zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 5) integracyjnych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

Wymienione formy zawierają w sobie działalność kulturalną, sportową, rekreacyjną i turystyczną, choć nie zawsze jest to działalność podstawowa. I tak warsztaty terapii zajęciowej, które realizują również zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej mają na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia przez zastosowanie różnych technik terapii zajęciowej. Natomiast turnusy rehabilitacyjne są formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, mającą na celu przede wszystkim ogólną poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie jest to działalność prowadzona głównie, a właściwie wyłącznie w środowisku samych osób niepełnosprawnych. Uczestnictwo osoby niepełnosprawnej w tych formach aktywności ma pozwolić jej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Powrót dotyczy tych osób niepełnosprawnych, które wcześniej jako najczęściej w pełni sprawne

uczestniczyły w życiu społecznym i zawodowym. Natomiast wejście dotyczy tych osób, które najczęściej stały się niepełnosprawne do 16 roku życia.

Obecnie omówione powyżej działania realizowane są w powiecie głównie w oparciu o ośrodki PFRON poprzez organizacje pozarządowe, zakłady pracy chronionej oraz w mniejszym stopniu przez takie instytucje jak specjalne placówki oświatowe i opiekuńcze.

Rehabilitacja społeczna jest bardzo ważnym elementem działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Powinna być w następnych latach kontynuowana i rozszerzana we wszystkich wymienionych formach. Równocześnie należy zwiększyć efektywność działań w tym zakresie poprzez ich koordynację, popularyzację, kumulację środków oraz prowadzenie rzetelnej oceny rezultatów tych działań.

Cel 4: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym większego dostępu do rehabilitacji społecznej.

Zadania w ramach celu	Odpowiedzialni za realizację	Czas realizacji	Źródła finansowania
Dalsze prowadzenie i wspieranie działalności utworzonych Środowiskowych Domów Samopomocy	Gmina Raniżów i jej jednostki organizacyjne Gmina Majdan Królewski i jej jednostki organizacyjne	lata 2019-2022	gminy
Tworzenie i prowadzenie Klubów Seniora, Klubów środowiskowych dla niepełnosprawnych	zainteresowane osoby prywatne, PKPS i inne Stowarzyszenia, gminy	od momentu założenia	osoby prywatne, gminy RPO
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	PFRON, powiat
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w Warsztatach terapii Zajęciowej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	w ramach składanych wniosków	PFRON, powiat
Dofinansowanie uczestnictwa w Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Kolbuszowej	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	praca ciągła	gmina
Wsparcie osób indywidualnych i organizacji tworzących lokalne kluby dla osób starszych	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	od momentu założenia	-

Prowadzenie szkoły podstawowej specjalnej publicznego gimnazjum specjalnego z siedzibą w Kolbuszowej Dolnej, finansowanie zajęć korekcyjnych wad postawy oraz z logopedii dla dzieci z przedszkoli Miasta i Gminy Kolbuszowa, , utworzenie oddziałów specjalnych i integracyjnych w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat.	Powiat i jego jednostki organizacyjne, gmina Kolbuszowa i jej jednostki organizacyjne.	praca ciągła	budżet państwa, gmina, powiat, RPO
--	--	--------------	------------------------------------

Cel 5: Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia a w konsekwencji awansu zawodowego poprzez udzielenie osobie niepełnosprawnej takich usług jak:

- 1) ocena zdolności do pracy w oparciu o odpowiednie badania lekarskie i psychologiczne,
- 2) poradnictwo zawodowe,
- 3) przygotowanie zawodowe,
- 4) dobór i wyposażenie odpowiedniego miejsca pracy a w konsekwencji zatrudnienie,
- 5) wspomaganie pozostawania w zatrudnieniu oraz dobór odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego umożliwiającego bądź ułatwiającego wykonywanie pracy.

Rehabilitacja zawodowa powinna dotyczyć zarówno młodzieży uczącej się, zwłaszcza w szkołach zawodowych na różnych poziomach kształcenia, jak też osób w okresie aktywności zawodowej pozostających bez pracy lub funkcjonujących już w określonych środowiskach zawodowych. Należy tutaj postawić za cel przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobom niepełnosprawnym zatrudnienia zgodnego z ich możliwościami psychofizycznymi i posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi. Rehabilitację zawodową powinna być realizowana poprzez:

poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zawodowej zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej oraz pomocy w podjęciu decyzji zawodowej. Służy to podjęciu konkretnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu oraz wyborowi drogi prowadzącej do kariery zawodowej. Zasadnym jest rozpoczęcie tego procesu najpóźniej w ostatniej klasie gimnazjum. Uczniowie bowiem, poza otrzymaniem kompleksowej informacji o możliwościach dalszego kształcenia (w tym także placówkach edukacji specjalnej i placówkach realizujących programy kształcenia integracyjnego) powinni posiadać możliwość korzystania z usług doradczych w zakresie wyboru zawodu zgodnie z posiadanymi predyspozycjami i zainteresowaniami, jednakże zawsze zgodnie z możliwościami psychofizycznymi oraz wymogami rynku pracy. Poradnictwo zawodowe to również działania realizowane na rzecz osób, które zakończyły systematyczne kształcenie zawodowe i pozostają w zatrudnieniu bądź okresowo nie mają pracy. Usługi doradcze dla tych osób są świadczone przez doradców zawodowych, głównie zatrudnionych w Powiatowych Urzędach Pracy. Bardzo istotnym jest umożliwienie tymże doradcom permanentnego podnoszenia kwalifikacji w zakresie doradztwa świadczonego na rzecz klientów niepełnosprawnych. Jednocześnie osoby niepełnosprawne muszą mieć

zapewnione warunki lokalowe (w tym zniwelowane bariery architektoniczne) odpowiadające realizacji zasad poufności i dostępności do usług doradczych.

doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe, które dotyczy osób dorosłych.

Celem szkoleń zawodowych jest przygotowanie osoby niepełnosprawnej do pracy poprzez nabycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Istotny jest tutaj fakt zdobycia zarówno wiedzy teoretycznej jak też nabycie konkretnych umiejętności zawodowych.

zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych należy traktować jako jeden z najistotniejszych etapów rehabilitacji zawodowej. Dobór miejsca zatrudnienia koniecznie musi być dostosowany do stopnia uszkodzenia organizmu oraz przygotowania osoby niepełnosprawnej do pracy. Zatrudnienie może być realizowane zarówno w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku pracy jak też w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej.

wspieranie pozostawania w zatrudnieniu, co dotyczy szczególnie początkowego okresu zatrudnienia mającego na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej procesu adaptacji zawodowej oraz przystosowanie się do wykonywania zadań zawodowych i funkcjonowania w nowym środowisku pracy.

Cel 5: Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Zadania w ramach celu	Odpowiedzialni za realizację	Czas realizacji	Źródła finansowania
Organizacja szkoleń zawodowych i przekwalifikujących dla osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, organizacje i stowarzyszenia	praca ciągła	powiat, RPO, gminy, organizacje pozarządowe
Objęcie szerokiej grupy osób niepełnosprawnych, niepracujących formą warsztatową z zakresu nauki umiejętności poszukiwania pracy i otrzymywania zatrudnienia,	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, organizacje i stowarzyszenia	praca ciągła	powiat, RPO, gminy, organizacje pozarządowe
Umożliwienie podjęcia pracy zawodowej poprzez dofinansowanie pobytu dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	PFRON, RPO
Dofinansowanie prawa jazdy dla osoby niepełnosprawnej, pracującej lub uczącej się.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	PFRON
Promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych,	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodki Pomocy Społecznej,	praca ciągła	powiat, RPO
Dofinansowanie nauki na studiach wyższych dla osoby niepełnosprawnej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	praca ciągła	PFRON

IV. FINANSOWANIE PROGRAMU

Część sformułowanych w programie celów jest już realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego (powiat, gminy) jak też inne, istniejące na terenie powiatu instytucje i organizacje. Dotyczy to zadań przypisanych ustawowo do takich jednostek jak: powiatowe centrum pomocy rodzinie, powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, powiatowy urząd pracy. Jednakże część z nich, to zadania, które wymagają zaangażowania środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł.

Bardzo ważnym źródłem w realizacji zadań wyznaczonych w programie będą środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Są to środki zarówno przydzielane powiatom algorytmem, jak i pochodzące z programów takich jak: „Aktywny Samorząd” czy „Program Wyrównywania Różnic między Regionami” oraz innych programów dedykowanych. Od sposobu zagospodarowania tych środków oraz rozpowszechnienia informacji o w/w programach zależy czy osoby niepełnosprawne będą mogły we właściwy sposób skorzystać z możliwości, jakie dają różnego rodzaju dofinansowania. Innym ze źródeł mogą być środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, w związku z przystąpieniem przez PCPR Kolbuszowej oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Niwiskach i Cmolasie do konkursu na realizację projektów dotyczących utworzenia i wyposażenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, a także w związku z projektami realizowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej. Bardzo ważne jest ciągle pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację działań na rzecz ON.

V. MONITOROWANIE I OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Monitorowanie i ocena realizacji „Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2019 - 2022” należy do Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Ocena ta powinna być dokonywana nie rzadziej niż jeden raz w roku.

Mierniki do monitorowania osiągnięcia poszczególnych celów:

1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej oraz właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych: liczba utworzonych grup wsparcia, liczba wdrożonych programów wychowawczych;
2. Zapobieganie izolacji osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier oraz kompensację niepełnosprawności niezbędnym sprzętem: liczba zrealizowanych przez PCPR wniosków ze środków PFRON, liczba wniosków z Programu Wyrównywania Różnic między Regionami;
3. Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie leczenia i rehabilitacji: liczba ON korzystających z poradnictwa, liczba ON korzystających z usług ops;
4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym większego dostępu do rehabilitacji społecznej: liczba utworzonych ośrodków i miejsc wsparcia ON, liczba uczestników WTZ, ŚDS oraz turnusów rehabilitacyjnych;
5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych: liczba ON pracujących, zarejestrowanych w PUP oraz biorących udział w szkoleniach i przekwalifikowaniach.

Powiatowa Społeczna Rada składa Radzie Powiatu w Kolbuszowej sprawozdanie z oceny realizacji programu w I kwartale roku następnego, po jego zakończeniu.